

Programmabegroting 2025

Meerjarenraming 2026-2028

Zwolle, april 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Aqualysis, voor haar waterschappen	4
2.1 Algemene ontwikkelingen Aqualysis	5
3. Ontwikkelingen in de omgeving	7
4. Operationele doelen	9
5. Meetvraag productie 2025-2028	12
5.1 Meetvraag 2025	12
5.2 Meetvraag 2025-2028	12
5.3 Effect van de productieverwachtingen	13
6. Samenvatting van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028	14
6.1 Financiële beheersing	15
6.2 Financiële kengetallen	15
7. Programmabegroting 2025: Laboratorium Activiteiten	17
7.1 Toelichting op de programmabegroting	18
8. Kostentoerekening en de bijdrageregeling	20
9. Wettelijke paragrafen	21
10. Risicomanagement	24
10.1 Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten	24
10.2 Risico's m.b.t. organisatorische aspecten	24
10.3 Risico's m.b.t. personele aspecten	25
Bijlage 1: Bijdrage per waterschap	26

1. Inleiding

Deze begroting geeft planvorming en een financiële uitwerking weer van het programma van Aqualysis voor 2025. De basis van dit begrotingsdocument is opgesteld in maart 2024. De kaders voor het programmajaar 2025 liggen vast in de Kadernota 2025, die in de Aqualysis bestuursvergadering van 29 februari 2024 is besproken en vastgesteld.

Leeswijzer

Hoofdstuk twee beschrijft de strategische koers en de taken van Aqualysis. Hoofdstuk drie schetst de ontwikkelingen waarop Aqualysis zich dient voor te bereiden. In hoofdstuk vier staan de beoogde operationele doelen 2025. De verwachte productieomvang is in hoofdstuk vijf opgenomen. Hoofdstuk zes behandelt de programmabegroting 2025 en de samenvatting en meerjarenraming 2026-2028. Hoofdstuk zeven beschrijft de details van de begroting 2025. Hoofdstuk acht gaat over verrekening van de kosten. Hoofdstuk negen en tien omschrijven de wettelijke paragrafen en hoe om te gaan met risicomanagement. Bijlage 1 beschrijft de te verwachten verrekening per waterschap.

Tijdpad en activiteiten

De begrotingsbehandeling loopt via een bekend tijdpad. De planning is conform de bestuurlijke kalender en ziet er als volgt uit:

2. Aqualysis, voor haar waterschappen

Aqualysis, helder in wateronderzoek

Aqualysis stelde op 8 november 2022 haar strategische koers voor de jaren 2023-2027 vast. De uitwerking van haar strategie ligt vast in het drieluik "Samen werken aan een heldere strategie 2023-2027" (aug 2022). Dit jaarplan en de programmabegroting 2025 beschrijven de operationele doelen op basis van de vastgestelde strategie.

Voor de waterschappen is het belangrijk kennis over de waterkwaliteit in eigen beheer te hebben. Deze kennis is noodzakelijk voor het uitvoeren van één van de primaire taken van een waterschap, het waterkwaliteitsbeheer. Bij Aqualysis gaat het om het meten van de waterkwaliteit. De aangesloten waterschappen bundelen deze specifieke kennis in hun uitvoeringsorganisatie Aqualysis.

De waterschappen hebben met de inzet van Aqualysis gezamenlijke belangen:

- De kennisdeling en -ontwikkeling is optimaal georganiseerd;
- De efficiëntie is zichtbaar aanwezig door bundeling van activiteiten;
- De kwetsbaarheid van een individueel waterschap vermindert;
- De continue kwaliteitsborging en -verbetering biedt mogelijkheden en versterkt de innovatiekracht.

Missie & Visie

Aqualysis heeft tot taak het uitvoeren van integrale laboratorium-activiteiten rond waterkwaliteit. Zij meet de waterkwaliteit. Aqualysis levert data en informatie uit laboratoriumactiviteiten en geeft daarover advies. Ook zorgt Aqualysis voor de kwaliteitsborging van deze activiteiten en de ondersteuning voor de benodigde processen. Al deze activiteiten voert Aqualysis uit als schakel in de keten van de waterschapsactiviteiten.

Aqualysis is een geaccrediteerd laboratorium specifiek ingericht voor haar waterschappen. Zij heeft de volledige focus op de waterschapstaak. Het laboratorium is ingericht met moderne analysetechnieken. Monsterneming, gericht klantcontact, chemische analyses en biologische onderzoeken vormen de expertise van de organisatie. Aqualysis kan met haar integrale dienstverlening voor de waterschappen concurreren, qua prijs-kwaliteitverhouding, met de markt. Door korte lijnen geeft zij snel de juiste informatie en klantgericht advies.

Aqualysis biedt voor haar medewerkers een prettige werkomgeving in een informele sfeer en dat in een omgeving waarin zij graag wensen te werken. Professioneel, innovatief en dienstverlenend zijn de kwaliteiten die bij Aqualysis passen. Aqualysis biedt volop kansen voor medewerkers om mee te denken over het optimaal organiseren van het werk. Aqualysis stimuleert haar medewerkers zichzelf te ontwikkelen.

Aqualysis verwoordt haar focus in een krachtige ambitie. Deze ambitie is de rode draad bij de uitlijning van de gewenste organisatieontwikkeling en bij de uitwerking van de (jaarlijkse) operationele doelen. In 2024 en 2025 definieert Aqualysis haar eigen missie en visie scherper. Om haar ambitie kracht bij te zetten, gebruikt Aqualysis tijdens de planperiode 2023-2027 de slogan:

"In 2027 is Aqualysis de logische partner van de waterschappen voor het meten van de waterkwaliteit. Onze opdrachtgevers mogen vertrouwen op continuïteit en kwalitatief hoogwaardige data en advies."

2.1 Algemene ontwikkelingen Aqualysis

Organisatie-inrichting

Aqualysis is een moderne werkgever die een ambiance creëert waarin mensen graag werken. Medewerkers kiezen steeds meer de werkgever die bij hun past. De werkgevers verenigt in de Vereniging werken voor Waterschappen durven samen het verschil te maken in arbeidsvoorwaarden als dat bijdraagt aan een optimale inzetbaarheid en het vinden en behouden van medewerkers. Aqualysis verruimt carrièrelijnen door samenwerking met de waterschappen. Aqualysis ondersteunt haar medewerkers met faciliteiten die horen bij een moderne werkgever. Aqualysis doet dit proactief en op meerdere aspecten: zowel werkinhoudelijk (balans werk/privé, vrije dagen, werken op locatie/thuis) als op de werkplek en in een fijne werkomgeving. Het betreft veldwerk en werk in het laboratorium.

Om haar strategie te realiseren investeert Aqualysis in haar organisatie. Hiermee bouwt Aqualysis aan een robuuste organisatie die de verwachtingen van de deelnemende waterschappen evenaart. Aqualysis doet voorstellen voor reguliere vervangingen zoals het LIMS, voor verbeterinvesteringen in het (midden)management, voor de digitalisering van werkprocessen, voor de bedrijfsvoering en voor de capaciteit, competenties en duurzame inzet van medewerkers.

Aqualysis groeit verder in professionaliteit en volwassenheid door zich voor te bereiden op meer en complexere vragen. Het meten van de waterkwaliteit vraagt meer aandacht. Aqualysis wil zich voorbereiden op meer en andere analysevragen en wil haar eigen robuustheid en continuïteit versterken. De vraag van de waterschappen wordt niet alleen beantwoord door vaktechnische mensen. Ook adviserende en organisatie ontwikkelde kennis is nodig om tot een optimale informatievoorziening te komen.

Aqualysis heeft de wens, de wil en de ambitie om meer diversiteit en inclusie te bewerkstelligen. In een inclusief team word je als individu gewaardeerd, gezien én gehoord om wie en hoe je bent: persoonlijkheid, kennis, vaardigheden en perspectieven. Aqualysis is van mening dat een divers team beter presteert dan een team dat niet of minder divers is. Aqualysis wenst dat iedereen zichzelf kan zijn en zich vooral "veilig" voelt. Naast de benodigde aandacht voor diversiteit, waarbij het gaat om zowel zichtbare verschillen tussen mensen (leeftijd, sekse, huidskleur of lichamelijke beperking) als de onzichtbare verschillen (seksuele geaardheid, politieke voorkeur, religie en culturele achtergrond), is er aandacht nodig voor inclusie. Dát zegt iets over hoe Aqualysis omgaat met diversiteit.

Aqualysis voert met het 'Goede Gesprek' een constante dialoog met medewerkers en leidinggevenden over hoe medewerkers in hun vel zitten. Samen met de ondernemingsraad wordt nagedacht hoe inclusie en diversiteit constant aandacht krijgt binnen de hele organisatie.

Klant- en toekomstgericht

Aqualysis is medebepalend voor het beeld van de Nederlandse water(schap)laboratoria. Binnen Aqualysis is veel vakkennis aanwezig om analysesnormeringen te initiëren en te bewaken. Zij is een goede netwerker, heeft zitting in diverse landelijke werkgroepen en oefent hierdoor direct invloed uit op de inhoud van diverse nationale en internationale (analyse)normen. Deze normen zijn belangrijk voor de waterschappen. Aqualysis laat haar dienstverlening ook hiermee aansluiten op de ontwikkelingen in het meten van de waterkwaliteit.

Aqualysis wordt meer en meer een expertisecentrum voor opdrachtgevers en profileert zich ook als zodanig in diverse werkgroepen en netwerkbijeenkomsten. Er zijn structurele vakkennisgerichte uitvoeringsoverleggen met de waterschappen. Hier wordt continu informatie met elkaar gedeeld over de (on)mogelijkheden van analysemethoden. Schaalvoordelen worden behaald door gezamenlijke maatwerkafspraken. Aqualysis verricht beperkt werk voor derden. In de meeste gevallen betreffen dat partners van de waterschappen zoals gemeenten, provincies en bedrijven. Aqualysis houdt haar focus op haar vijf waterschappen.

De concrete werkzaamheden van het laboratorium worden afgestemd op de vraag van de opdrachtgevers. De belangrijkste kerntaken zijn: monsterneming, analyses en datalevering. Deze taken kunnen gekoppeld worden aan toetsing en advies, afhankelijk van de wens van de opdrachtgever. Klantenservice is goed bereikbaar en is bemenst met kwalitatief goed opgeleide medewerkers die in staat zijn klantvragen adequaat te beantwoorden. Door vraagarticulatie komt het samenspel van vraag en aanbod tot stand.

Ontwikkelen

Aqualysis blijft voortdurend op de hoogte van ontwikkelingen en trends binnen het vakgebied. Er worden investeringen gedaan op het gebied van analysemethoden, apparatuur en verdergaande automatisering. Aqualysis is in staat een breed onderzoekspakket aan te bieden. De bestaande accreditatie wordt op relevante onderdelen uitgebreid met accreditatie voor hydrobiologie. Aqualysis stelt zich steeds op de hoogte van de nieuwste technieken en gaat daarover in gesprek om in te spelen op wensen van de opdrachtgevers. Het inzetten van nieuwe technieken is een belangrijke strategische keuze.

Naast onderzoek van afvalwater en oppervlaktewater zijn er ontwikkelingen gaande op het gebied van waterbodempkwaliteit, grondwaterkwaliteit en waterkwantiteit. Ook deze worden nauwlettend gevolgd en leiden waar mogelijk tot samenwerking. Aqualysis is op de hoogte van wet- en regelgeving, vertaalt wensen van de klant naar opdrachten en is in staat binnen de gestelde termijn resultaat te leveren. Aqualysis is als een vraagbaak, ook bij calamiteiten. Kennis op het gebied van het waterschapswerk is hierbij noodzakelijk en dit wordt als zodanig geprofileerd. Deze kennis is actueel. Nauwe contacten en regelmatig overleg borgen de kennisoverdracht.

Aqualysis verbetert haar werkprocessen en stimuleert het gebruik van moderne apparatuur. De laboratoriumapparatuur is up-to-date en in goede staat. Het personeel is goed opgeleid en steeds op de hoogte van de nieuwe mogelijkheden. Innovatie is een belangrijk onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden, aangezien technologische ontwikkelingen aan de orde van de dag zijn.

De huisvesting van een state-of-the-art laboratorium moet op orde zijn. Dat is randvoorwaardelijk om continuïteit van levering van analyseresultaten te borgen. Benodigde investeringen worden gedaan om (ook) een zo efficiënt mogelijke productie binnen het laboratorium te bewerkstelligen. Aqualysis streeft duurzaamheid en verantwoord ondernemen na in haar bedrijfsvoering. Als kenmerkende voorbeelden noemen we hier het mobiliteitsvraagstuk (inzet van bedrijfsvoertuigen) en inrichting laboratorium (energietransitie).

Samenwerken

Aqualysis hecht belang aan samenwerking met de overige waterschapslaboratoria (verenigd in het Integraal Laboratorium Overleg Waterkwaliteitsbeheerders, ILOW) en staat open voor verdere uitbreiding van deze samenwerking. Hierbij is Aqualysis voorstander van het onderbrengen van inkoop van chemicaliën en disposables in geïntegreerde systemen met ILOW en leveranciers. Aqualysis is een belangrijke gesprekspartner bij (samenwerking)onderzoeken zowel met waterschappen, andere (commerciële) laboratoria als met Rijkswaterstaat. Ook op andere gebieden dan analysewerk wordt actieve samenwerking gestimuleerd, waarbij Aqualysis niet schuwt de trekkersrol op zich te nemen. Op deze wijze is het laboratorium in staat adequaat en kosteneffectief de opdrachtgevers te ondersteunen.

Kwaliteit

Validatiestappen (met betrekking tot rapportage van analyseresultaten) binnen het laboratorium worden zoveel mogelijk geautomatiseerd uitgevoerd. Het behoud van accreditatie wordt als voorwaarde gezien, met name voor de “waterschap” parameters. Uitbreiding van de accreditatie op het gebied van hydrobiologie is van belang om ook op dit vakgebied een gelijkwaardige speler te blijven. Met betrekking tot hydrobiologische ringonderzoeken is er een actieve samenwerking met het laboratorium van Rijkswaterstaat (ILOW-partner).

3. Ontwikkelingen in de omgeving

Samen-werken

In de waterschap(laboratorium)sector komen diverse ontwikkelingen in een steeds sneller tempo op ons af. De behoefte tot meer informatie over de waterkwaliteit door onder meer opkomende (vreemde) stoffen is zichtbaar. De wens tot meer inzicht op effecten op de natuur is actueel. Enerzijds wordt deze informatie verkregen vanuit kennis uit traditionele en wettelijk voorgeschreven laboratoriumanalyses en anderzijds uit inzichten vanuit nieuwe technologische mogelijkheden. Bij nieuwe technische metingen wordt zichtbaar dat de snelheid van het verkrijgen van informatie (realtimedata) toeneemt en kostprijzen dalen. De nieuwe moleculaire laboratoriumtechnologie (eDNA) heeft inmiddels aangetoond snel en relatief goedkoop aanvullend inzicht te geven.

Nieuwe laboratoriumontwikkelingen gaan mogelijk een vergaande invloed hebben op “wat we samen gaan doen” en “hoe we samen ons werk doen”. Deze invloed kan betrekking hebben op de huidige samenwerking van de vijf waterschappen, op de door te ontwikkelen taak binnen de samenwerking met Aqualysis en op de lokale initiatieven van een individueel waterschap. Door het gesprek met de waterschappen goed te organiseren kunnen de juiste besluiten gezamenlijk worden voorbereid. Dit betreft met name investeringen in kennis, personeelsformatie en benodigde equipment.

De strategie van Aqualysis geeft voor haar waterschappen en Aqualysis systeemgrenzen aan in de samenwerking. Door voortaan juist bewust onderscheid te maken in basistaken (dat zijn taken die alle waterschappen afnemen) en plustaken (hierin ligt een keuze bij de waterschappen) wordt verwacht dat een praktisch en vooral werkbaar connectie op gang komt vanuit eigenaarschap (alle waterschappen) en opdrachtgever en opdrachtnemer. Klantvragen kunnen hiermee naar verwachting beter gestroomlijnd worden.

Digitale transformatie

Zodra Aqualysis haar nieuwe basissysteem LIMS (Laboratorium Informatie Management Systeem) op orde heeft, kan worden voldaan aan een belangrijke randvoorwaarde voor een nieuwe visie op de digitale transformatie. Deze voorwaarde kan verwoord worden als “een solide digitale basis, waarin ook de dataveiligheid is geborgd”. Aqualysis verwacht dat deze basis in 2025 binnen bereik komt. In dat jaar is de IT-beheerorganisatie goed georganiseerd en is een nieuw basissysteem LIMS in beginsel operationeel.

In 2021 presenteerde Aqualysis een routekaart aan haar Aqualysis bestuur om de IT-basis op orde te krijgen. Aqualysis had forse achterstand opgelopen en ligt op koers om alles op orde te krijgen. Van belang is deze koerslijn te onderkennen. Een degelijke IT-huishouding is nodig alvorens na te kunnen denken over toekomstige digitale mogelijkheden.

De routekaart voorzagt in de volgende onderdelen:

- IT-ontvlechting met WDOD naar IT-partner 2022;
- Nieuwe kantooromgeving (veilige Cloud-omgeving) 2022;
- Uitfasering CITRIX omgeving & security ingericht 2022;
- Huidig (verouderd) LIMS naar een veilige Cloud-omgeving 2022;
- Nieuw Aqualysis IT-beheerorganisatie inrichten 2023;
- Contracteren externe IT-beheerpartner (aanbesteding) 2023;
- Contracteren LIMS partner (aanbesteding) & opstart implementatie 2023;
- Inrichting nieuw LIMS 2024;
- Nieuwe keuzes digitalisering 2025 en verder.

Aqualysis wil als lerende en wendbare organisatie op de eigen IT-routekaart doorgaan en gericht digitale technieken toepassen.

Aqualysis, als belangrijke partner van de waterschappen voor het leveren van data over de waterkwaliteit, wenst in 2025 zich voor te bereiden op de digitale transformatie. Zij heeft hiervoor het gesprek te voeren met de waterschappen aangezien zij als schakel werkt in de ketenprocessen van opdrachtgevers. Dit betekent dat Aqualysis wil nadenken over digitale mogelijkheden in de (overlappende) werkprocessen van het laboratorium én opdrachtgevers. Terwijl Aqualysis in de tussentijd wel stappen maakt. Voorbeelden die nu al worden toegepast zijn robotisering in het laboratorium bij repeterende werkzaamheden en digitale formulieren met ingebouwde intelligentie.

Het gaat erom dat Aqualysis in het digitale tijdperk wenst in te spelen op, en hiervoor gewogen keuzes wenst te maken, het gebruik van digitale mogelijkheden. Aqualysis reserveert financiële middelen voor deze nog te voeren digitale transitie. Onderwerp van gesprek kunnen zijn eigendom, eigenaarschap, gebruik, opslag, en ontsluiting van data, voor nu en in de toekomst.

Innovatie en nieuwe ontwikkelingen

Leidend bij innovatie is de klantvraag: welke informatie heeft een waterschap in de toekomst nodig en welke (laboratorium)techniek sluit aan bij de vraag? De klantvraag loopt daarmee hand in hand met nieuwe technologische mogelijkheden. Voor het takenpakket van Aqualysis is het belangrijk nieuwe monsternemings- en laboratoriumanalysetechnieken en toepassingsmogelijkheden in de praktijk te volgen. Door nieuwe mogelijkheden uit te proberen en, indien kansrijk, verder te ontwikkelen kan Aqualysis met de waterschappen in gesprek gaan over de daadwerkelijke implementatie en het routinematig inzetten.

Het volgen van nieuwe technologische ontwikkelingen doet Aqualysis in samenwerking met andere waterschapslaboratoria. Voorbeelden van nieuwe technieken zijn non-target screening en de inzet van bio-assays op RWZI en industrieel-afvalwater en sensoren in het watersysteem. Aqualysis en de opdrachtgevers verkrijgen hiermee nieuwe belangrijke kennis over mogelijk kansrijke toepassingen.

De ontwikkeling in de moleculaire technologie (eDNA/qPCR) lichten we graag toe. Deze analysemethode wordt wellicht interessant voor de toekomstige monitoring. De resultaten geven nu al, veelal projectgerichte, informatie. In 2025 staan de waterschappen voor de vraag of Aqualysis in deze analysemethode verder zal investeren. Bij toename van deze toepassing en toenemende volumes zal een mogelijkheid tot een eDNA laboratorium overwogen moeten worden.

Aqualysis is daarnaast voornemens een start te maken met een businesscase om te kunnen besluiten of non-target screening geïntroduceerd moet en kan worden. Mogelijk ook andere, meer effectgerichte en diagnostische, onderzoeken kunnen in de nabije toekomst een belangrijke rol spelen. Inzicht op de effecten van stoffen op de natuur en de waterkwaliteit zijn actueel. Hierbij hebben ook opdrachtgevers een belangrijke opgave om te komen tot keuzes.

Nieuwe opkomende stoffen

Aqualysis voorziet overigens al jaren dat er groei is in de meetvraag. Deze grotere meetvraag betreft voornamelijk (uitbreiding van) nieuwe producten en diensten. Een introductie van nieuwe analyses en/of meetmethodes heeft veelal (ook) een innovatief karakter. Met deze groeiende vraag naar nieuwe analyses kunnen geen schaalvoordelen vanuit bestaande laboratoriumfaciliteiten worden gerealiseerd. Deze groeiende meetvraag kan veroorzaken dat Aqualysis tegen een beperking van haar beschikbare capaciteit (mensen en middelen) aanloopt. Deze klantvragen kunnen veroorzaken dat de uitgaven voor uitbesteding en/of inhuur van personeel in de tijd oploopt. Na het bepalen van de structurele meetvraag, kan het effect op de personeelsformatie van Aqualysis worden vastgesteld.

Om een en ander op innovatief terrein financieel te ondersteunen zijn hiervoor begrotingsgelden gealloceerd. Het budget voor innovatie is voor 2025 in de kadernota op € 200.000 gesteld. Gelijk aan 2024. Het innovatiebudget wordt in samenspraak met en naar behoefte van de waterschappen ingezet.

4. Operationele doelen

Aqualysis is de logische partner van de waterschappen voor het meten van de waterkwaliteit. Onze opdrachtgevers mogen vertrouwen op continuïteit en kwalitatief hoogwaardige data en advies. In haar jaarplannen werkt zij toe naar dit hoofddoel. Aqualysis levert (ook) in 2025 een essentiële bijdrage door inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit.

Om de hoofddoelen uit de planperiode 2023-2027 te bereiken heeft Aqualysis in vijf speerpunten haar operationele doelen 2025 vastgelegd. Op hoofdlijnen worden deze als volgt samengevat:

1 Doen waar we goed in zijn:

Het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van de monitoring van waterkwaliteit in het voorzieningsgebied van Aqualysis. Focus op het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van Aqualysis als inwoner van data rond de waterkwaliteit. Daarnaast verwacht Aqualysis in 2025, op basis van ervaringen in voorgaande jaren, meer belangstelling op projectniveau voor het gebruik van chemische en biologische analyses. De beweging van meer projectmatige aanvraag van analyses heeft operationele gevolgen. De meetvraag van de opdrachtgevers en de behoefte van de klant is hierbij uiteraard leidend.

A Monsterneming

Aqualysis voert bemonsteringen uit in oppervlaktewater, grondwater en afvalwater. Het team monsterneming levert een totaalpakket in het bemonsteren (en analyses) van waterbodems. De afgelopen twee jaar is realtime-metingen (sensing) in opmars waar de monsternemers van Aqualysis het beheer, onderhoud en kalibratie voor uitvoeren. De verwachting is dat de inzet van sensoren zich de komende jaren verder ontwikkelt, zowel in kwantiteit (aantallen) als in kwaliteit (toepassingsmogelijkheden en data-ontsluiting). Aqualysis voert structureel bemonstering van oppervlakte- en afvalwater uit voor twee van de vijf waterschappen. Voor bemonsteringen van grondwater en waterbodems en voor het beheer en onderhoud van sensoren worden werkzaamheden voor alle vijf de waterschappen verricht.

B Biologie

Het team biologie helpt de waterschappen via gericht (hydrobiologisch) onderzoek inzicht te verkrijgen in de waterkwaliteit. De meetmethodiek eDNA-onderzoek, om de aanwezigheid van soorten aan te tonen, is niet meer weg te denken uit het waterbeheer. De eDNA-analyses zijn aanvullend en soms ook vervangend voor de huidige analysemethoden. De focus ligt op de kwaliteit en betrouwbaarheid van sequencing en qPCR analyses zodat gevalideerde (eDNA) analyseresultaten worden geleverd. De visie van Aqualysis is dat de ontwikkeling hiervan het beste in een breed samenwerkingsverband met de waterschappen en waterschapslaboratoria wordt opgepakt. Het team biologie bereidt zich voor op mogelijke herziening van de Kaderrichtlijn Water 2027 (KRW) en vooral door specifieke beheervragen (bijvoorbeeld bronopsporing mestlozingen).

Chemie

Team chemie geeft met kwalitatief hoogwaardig chemisch onderzoek inzicht in waterkwaliteit. Met slimme technologie en nieuwe kennis worden de werkprocessen en dienstverlening continu verbeterd, welke volledig zijn afgestemd op de meetvraag van de waterschappen. Er wordt prioriteit gegeven aan kennisontwikkeling, samenwerking en innovatie en er wordt actief de verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen gezocht. Team chemie investeert in persoonlijke ontwikkeling en brengen de kennisdragers van het laboratorium en waterschappen met elkaar in gesprek als het gaat om complexe meetvragen. Ook bereidt het team zich voor op de herziening van de KRW en de toekomstige meetstrategie voor opkomende stoffen.

Doorontwikkeling van het nieuwe Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS)

Een laboratorium kan geen dag functioneren zonder een goed functionerend LIMS. Verwacht wordt dat in 2024 een eerste oplevering van een nieuw LIMS plaatsvindt. Het oude systeem omvat 20 jaar maatwerk. Het nieuwe LIMS zal begin 2025 nog niet alle functionaliteiten omvatten. Na de eerste oplevering zal een verdere verdiepingsslag plaatsvinden. Voor deze noodzakelijke investeringen wordt ruimte gecreëerd. Een bedrag van € 365.000 als investering is opgenomen (vijf jaar afschrijvingsperiode).

Met de introductie van het nieuwe LIMS wordt het mogelijk gemaakt de werkprocessen opnieuw in te richten om verdere robotisering en automatisering in de jaren erna mogelijk te maken. In het toekomstbeeld zijn alle repetitieve handelingen gerobotiseerd en wordt data-analyse veelal uitgevoerd door slimme software.

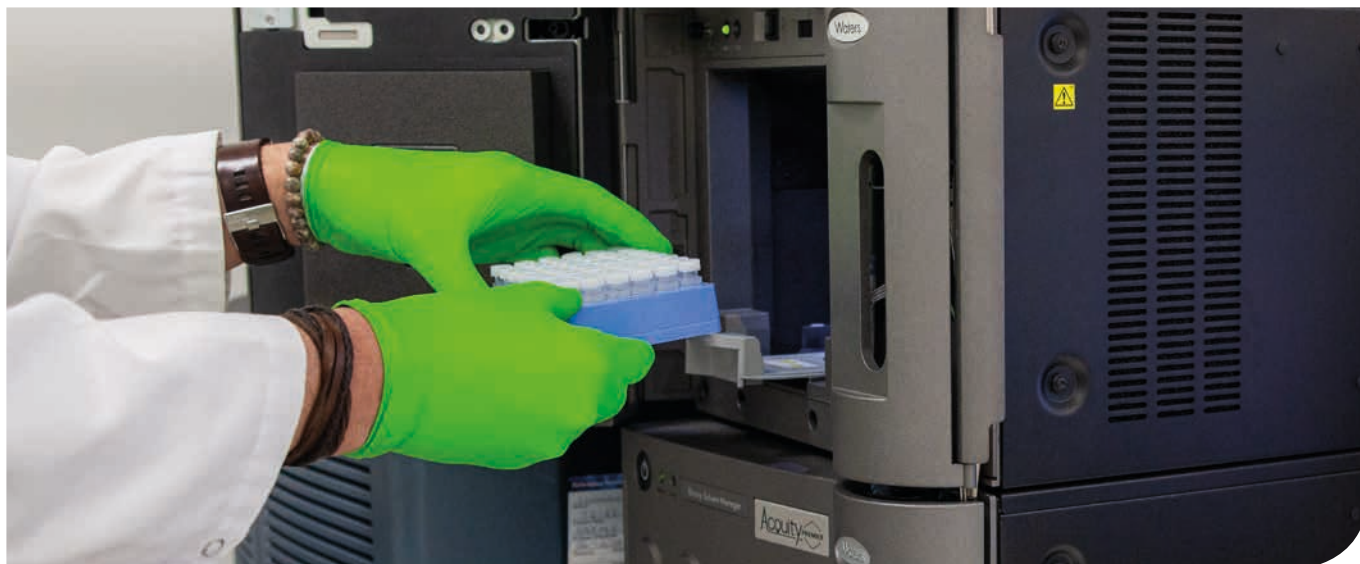

Investeringsprogramma 2025 vervangingen en vernieuwingen

In 2025 vervangt Aqualysis de 10 jaar oude GCMS/MS en LCMS/MS systemen die ingezet worden voor het meten van gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen en bijzondere stoffen. Met doorontwikkelde techniek en slimme software ontwikkelt Aqualysis meer efficiënte en robuuste methodes voor analyses op normniveau en is hiermee voorbereid op de herziening KRW 2027.

Bij het vervangen van de traditionele nat-chemische meetapparatuur is aandacht voor duurzamere analysetechnieken en zorgt het laboratorium met robotisering en automatisering voor kostenefficiënte werkprocessen. In 2024-2025 start de opzet van een robotiseringplan waarbij naar mogelijkheden wordt gezocht de werkprocessen stapsgewijs te robotiseren.

Aqualysis hecht belang aan een veilige en prettige werkomgeving voor medewerkers. In 2023 is de renovatie van het ongeveer dertigjarig oudbouw laboratorium ingezet. Allereerst zijn de verouderde zuurkasten, laboratoriumkasten en kranen vervangen. In 2024 worden verouderde stroomverdeelkasten en werkbladen vervangen. In 2025 staat het schilderwerk voor het gehele pand op het programma. Op termijn dient de laboratoriumvloerbedekking (oudbouw) te worden vervangen. Hiermee wordt (ook) het oude laboratoriumdeel toekomstbestendig ingericht. Een veilige en prettige werkomgeving draagt positief bij aan medewerkerstevredenheid.

4

Innovatieprogramma 2025

In 2025 wenst Aqualysis te werken vanuit het innovatieplan en een innovatiekalender. Deze kalender komt in samenwerking met de waterschappen tot stand. Actueel zijn de inzichten die worden ontwikkeld in het eDNA-werkveld. Daarnaast worden innovatieve toepassingen van sensoren voor metingen in het watersysteem gevolgd en uitgeprobeerd. Elisa voor blauwalgtoxines in zwemwater wordt met landelijke partners verder ontwikkeld en een oriëntatie op non-target screening in 2024 leidt tot mogelijk een afweging voor inzet van de techniek op basis van een businesscase.

Aqualysis verbreedt kennis op het vlak van nieuwe ontwikkelingen zoals effectmetingen en screenende technieken om de opdrachtgevers beter te kunnen adviseren ten aanzien van toepassingen, bemonstering en meetstrategie. Ten aanzien van screening verkent Aqualysis de mogelijkheden voor de toekomst voor non-target screening door het opstellen van een businesscase. Verschillende scenario's worden hierin uitgewerkt zoals het eigen maken van de theoretische kennis tot aan het volledig in huis halen van de techniek.

Zodra we denken aan innovatie denken we aan kennisontwikkeling. Aqualysis werkt aan de eigen profilering op de arbeidsmarkt en breidt de samenwerkingsverbanden met het Middelbaar Beroeps Onderwijs en met het Hoger Beroeps Onderwijs uit. Deze samenwerking geeft Aqualysis een betere positie op de arbeidsmarkt en het leidt tot nieuwe inzichten en kennis.

5

Organisatie

De organisatiefocus voor 2023 en 2024 was de fundamenten op orde te brengen om zo een basisbijdrage te leveren aan de ambitie om een logische partner te zijn voor waterschappen. In 2025 wenst Aqualysis hiermee zichtbaar beter te functioneren. Dit betekent dat Aqualysis haar totale organisatie meer voorspelbaar en volwassen ingericht wil hebben. Aqualysis verwacht hiermee beter te kunnen inspelen op de meetvraag van de waterschappen, de maatschappelijke behoeften en veranderende omgevingsinzichten. Dit vraagt van Aqualysis continu aandacht voor een robuuste en flexibele organisatie-inrichting.

Aqualysis gaat zich nadrukkelijk organiseren als een lerende organisatie. Hierbij spelen onderwerpen als leiderschap, diversiteit en inclusie, talentontwikkeling en eigen verantwoordelijkheid. Een lerende omgeving vraagt tegelijkertijd ook om veel kennisontwikkeling. Projectmatig werken en professioneel klantgericht adviseren zijn actuele onderwerpen.

Aqualysis wenst zich te ontwikkelen als een werkgever waar mensen graag willen werken. Aandachtspunten verkregen uit de resultaten van het medewerkersonderzoek worden meegenomen in de keuzes om te komen tot een prettige werkomgeving.

5. Meetvraag productie 2025-2028

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen t/m 2028 opgegeven. Op basis van deze opgave heeft Aqualysis een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 Meetvraag 2025

Op basis van de ontwikkeling van de opgegeven meetvraag heeft Aqualysis het benodigde productieniveau begroot en haar bedrijfsvoering in de programmabegroting 2025 afgestemd. Rekening wordt gehouden met circa 4,1 miljoen productiepunten voor de opdrachtgevers van de deelnemende waterschappen en aanvullend 0,25 miljoen punten voor externe klanten. In tabel 1 is de begrote productieomvang opgenomen.

Tabel 1 De ontwikkeling in de meetvraag in de jaren

Productie / Meetvraag	2021 Werkelijk	2022 Werkelijk	2023 Werkelijk	2024 Begroot	2025 Meetvraag	2025 Relatief
Vechtstromen	969.664	999.480	1.131.710	1.040.000	1.080.000	26,2%
Vallei en Veluwe	744.582	697.694	727.524	670.000	726.000	17,6%
Rijn en IJssel	556.860	587.191	676.263	540.000	555.000	13,4%
Zuiderzeeland	696.313	573.270	802.689	620.000	677.500	16,4%
Drents Overijsselse Delta	939.859	925.842	1.150.622	1.021.500	1.091.500	26,4%
Totale eigen productie	3.907.278	3.783.477	4.488.808	3.891.500	4.130.000	100,0%
<i>indexcijfer jaar 2016 = 100</i>	<i>101,1%</i>	<i>97,9%</i>	<i>116,2%</i>	<i>100,7%</i>	<i>106,9%</i>	
Aanvankelijk begroot	3.730.500	3.842.000	4.077.000			
<i>afwijking realisatie tov begroting</i>	<i>4,7%</i>	<i>-1,5%</i>	<i>10,1%</i>			

5.2 Meetvraag 2025-2028

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt door middel van tabel 2 weergegeven.

Tabel 2 De opgave van de verwachte meetvraag van de opdrachtgevers in een tijdreeks

Verwachte productie / Meetvraag 2025-2028	2025 Meetvraag	2026 Meetvraag	2027 Meetvraag	2028 Meetvraag
Vechtstromen	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000
Vallei en Veluwe	726.000	736.000	685.000	685.000
Rijn en IJssel	555.000	560.000	560.000	560.000
Zuiderzeeland	677.500	662.500	662.500	662.500
Drents Overijsselse Delta	1.091.500	1.091.500	1.116.500	1.091.500
Totale eigen productie	4.130.000	4.130.000	4.104.000	4.079.000
<i>indexcijfer jaar 2016 = 100</i>	<i>106,9%</i>	<i>106,9%</i>	<i>106,2%</i>	<i>105,6%</i>

5.3 Effect van de productieverwachtingen

De opdrachtgevers/waterschappen zijn verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor Aqualysis. Op basis van dit volume wordt de bedrijfsvoering ingericht. Aqualysis heeft de productieopgave over 2025 en opvolgende jaren met haar opdrachtgevers in het eerste kwartaal van 2024 doorgesproken. Op 29 februari 2024 zijn de begrote productieaantallen bestuurlijk vastgesteld.

Tijdens de gesprekken tussen team klantenservice en de individuele opdrachtgevers van de waterschappen kwam naar voren dat er meerdere projectmatige opdrachten in ontwikkeling zijn. Het wordt als te vroeg ervaren deze op te nemen in de meetvraag. Enerzijds is dit een logisch gevolg op het begrotingsproces. De opdrachtgevers moeten al heel vroeg aangeven welke producten ze wensen af te nemen om het tijdig in de begroting op te kunnen nemen. Anderzijds vormt deze werkwijze een knelpunt voor de uitvoering. Doordat opdrachten niet opgenomen zijn in de meetvraag, kan Aqualysis mogelijk niet tijdig investeren in voldoende capaciteit en/of apparatuur om de nieuwe opdrachten uit te voeren.

Reguliere onderzoeken

In tabel 1 met productiewaarden is de trend door middel van een indexcijfer weergegeven. Uit het indexcijfer blijkt dat de gevraagde productie voor 2025 hoger ligt dan eerdere jaren. Ten opzichte van 2023 is een lichte daling waarneembaar. Dit wordt veroorzaakt doordat 2023 een zogenaamd KRW-jaar was.

Uitbestede onderzoeken

Naast de reguliere meetvraag ontvangt Aqualysis opdrachten waarvoor zijzelf niet is uitgerust vanwege de beperkte meetvraag of specialisatie zoals bio-assays en visstand onderzoek. Deze onderzoeken worden door Aqualysis uitbesteed aan partners en daarbij functioneert zij als een inkooporganisatie. Aqualysis constateert een toenemende vraag aan projectmatig onderzoek met steeds complexere onderzoeksvragen waarbij samen wordt gewerkt met externe (water)laboratoria. Vanuit haar expertise ontzorgt Aqualysis de waterschappen bij het opstellen van de bemonstering, meetstrategie én toelichting en duiding van analyseresultaten. Ook is een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen zichtbaar en worden aanvullende analyses gevraagd bij waterbodemonderzoek (PFAS). Met ingang van 2023 zijn de PFAS-analyses toegevoegd aan de productencatalogus en doet Aqualysis deze in eigen beheer. De door Aqualysis uitbestede, veelal specifieke, onderzoeken zijn kostbaar.

Productieopgave heeft effect op kostenafrekening

De opgegeven productiewaarden hebben gevolgen voor de opdrachtgevers. De opdrachtgevers ontvangen voorafgaand aan het jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote productiewaarden en de begrote kosten. De werkelijke jaarkosten worden door Aqualysis afgerekend na vaststelling van de jaarrekening op basis van de werkelijke productiewaarden. Hiertoe is een bijdrageregeling opgesteld en in bijlage 1 is de berekening per waterschap nader uitgewerkt. In de bijdrageregeling van Aqualysis is rekening gehouden met het feit dat opdrachtgevers meer en/of minder productie kunnen afroepen. De opdrachtgever/waterschap die uiteindelijk meer productie vraagt dan de opgegeven meetvraag ontvangt met haar jaarlijkse afrekening een hogere kostenfactuur.

De verdeling in de begroting 2025 is gebaseerd op de huidige bijdrageregeling. In de loop van 2024 wordt de bijdrageregeling naar verwachting herzien. Op basis van de aangepaste bijdrageregeling kan de bijdrage over 2025 worden afgerekend. Met een aanpassing van de bijdrageregeling wordt beoogd dat een eerlijke verdeling van de kosten ontstaat. De kostenstructuur van de uitvoeringsorganisatie kent namelijk een sterk aandeel vaste lasten en een relatief klein aandeel marginale kosten. Met het separaat beprijzen van producten en diensten waarmee niet alle waterschappen worden bediend, wordt verwacht dat de relatieve kostenverdeling voor collectieve producten & diensten verbeterd wordt ingevoerd.

6. Samenvatting begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028

Een samenvatting kan als volgt worden weergegeven. In hoofdstuk zeven wordt de programmabegroting in detail conform de wettelijk verplichte inrichting (BBV/w) toegelicht.

Tabel 3 Samenvatting begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028

Baten en lasten een verkort overzicht	Programmabegroting 2025 & Meerjarenraming 2026-2028					
	Begroting 2025 €	%		Raming 2026 €	Raming 2027 €	Raming 2028 €
Kosten						
Kapitaallasten	1.307.000	9,6%		1.528.000	1.779.000	1.859.000
Personeelslasten	8.002.000	58,6%		8.301.000	8.448.000	8.790.000
Goederen en diensten	3.288.000	24,1%		3.301.000	3.405.000	3.511.000
Uitbesteed werk	905.000	6,6%		935.000	964.000	994.000
Onvoorzien	150.000	1,1%		150.000	150.000	150.000
Totale kosten	13.652.000	100%		14.215.000	14.746.000	15.304.000
Opbrengsten						
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	11.693.000	85,7%		12.184.000	12.666.000	13.162.000
Bijdrage deelnemers (op rekening)	1.062.000	7,8%		1.102.000	1.131.000	1.166.000
Omzet derden	797.000	5,8%		829.000	849.000	876.000
Financiële baten	100.000	0,7%		100.000	100.000	100.000
Totale opbrengsten	13.652.000	100%		14.215.000	14.746.000	15.304.000
Resultaat Aqualysis	0			0	0	0

Ten opzichte van de meerjarenraming, zoals opgenomen in de begroting 2024, stijgen de uitgaven voor de deelnemers in totaal met € 1,0 miljoen (van € 10,7 miljoen naar € 11,7 miljoen). Voor een groot deel is dit een gevolg van autonome ontwikkelingen waaronder de cao-verhoging in 2025 en de ICT-doorontwikkeling.

Door autonome productiestijging nemen uitgaven voor benodigde capaciteit toe met 5,0%. De personeelsuitgaven (cao) met 3,0% en de bedrijfskosten (met name ICT) met 4,0%. Het herziene investeringsniveau en nieuwe rentestanden veroorzaken -/3%.

Meerjarenraming 2026-2028

Onderstaand worden de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de meerjarenraming 2026-2028 toegelicht.

Kapitaallasten

De kapitaallasten stijgen de komende jaren in verband met de benodigde investeringen. In de meerjarenraming nemen de afschrijvingskosten hierdoor in 2026 en 2027 met € 200.000 toe en in 2028 met € 100.000 toe. De overige toename in kapitaallasten wordt veroorzaakt door de gestegen rente als gevolg van de nieuwe leningen benodigd voor de investeringsuitgaven.

Personeelslasten

Om te blijven voldoen aan de productievolumes is specifieke vakkennis benodigd. Het operationele team met chemische analisten wordt beperkt uitgebreid. De personeelslasten nemen in 2026 met € 85.000 toe als gevolg van een voorgenomen uitbreiding met 1 fte. De overige toename in personeelskosten wordt toegeschreven aan cao-ontwikkelingen.

Goederen en diensten

De kosten voor goederen en diensten zijn de komende jaren relatief stabiel. De uitgaven zijn geïndexeerd.

Uitbesteed werk

De uitgaven voor uitbesteed werk nemen toe naarmate meer specialistisch onderzoek aan derden, aan andere laboratoria uitbesteed moeten worden. In 2025 wordt overigens in samenwerking met de waterschappen gestart met een onderzoek naar welke analyses de waterschappen zelf rechtstreeks aan de markt verstrekken. Deze analyses zullen in de toekomst via Aqualysis lopen. Dit is nog niet meegenomen in de meerjarenraming.

Onvoorzien

De hoogte van de kostenpost onvoorzien zijn op basis van de risicoparagraaf bepaald. Het geeft over de jaren een relatief stabiel beeld.

Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)

De bijdrage van de deelnemers neemt de komende jaren toe. Dit is vooral een gevolg van de verkozen strategie waarin de bereidheid tot investeringen in de organisatie werd besloten. Hierdoor stijgen de kapitaallasten. Ook de gevolgen van inflatie heeft groot effect en daarnaast de afbouw van het programma Nationale Rioolwater Surveillance (NRS voorheen Project Covid-19). Door de afbouw van het programma NRS daalt de dekking voor de algemene kosten en verdwijnt het efficiencyvoordeel dat wordt behaald door de NRS-bemonstering (deels) samen met de reguliere bemonstering uit te voeren.

Bijdrage deelnemers (op rekening)

De bijdrage deelnemers op rekening betreft doorbelaste onderzoeken vanuit andere laboratoria. Deze uitgavepost is redelijk stabiel.

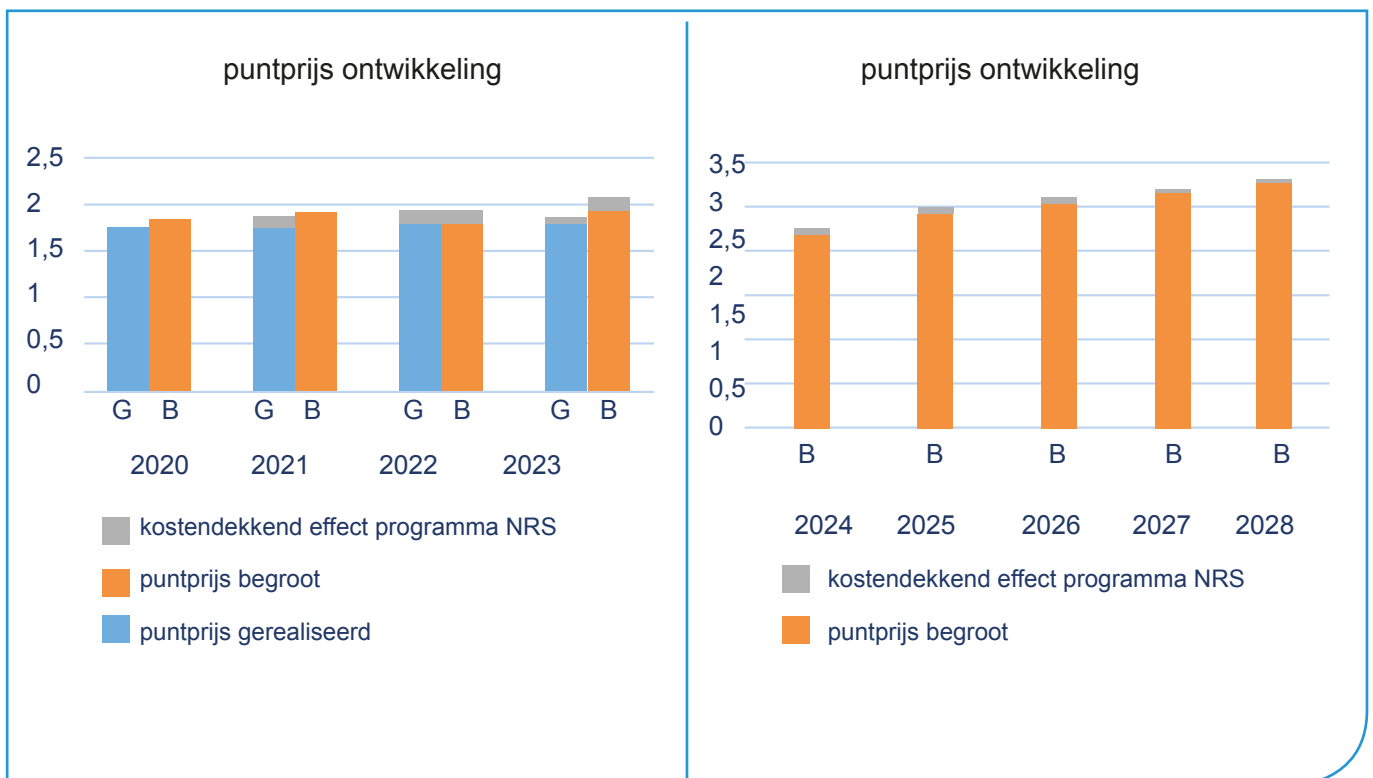
6.1 Financiële beheersing

In deze programmabegroting wordt een financiële verwachting gegeven over de ontwikkelingen in 2025. In de meerjarenraming komt in 2026 en in 2027 de reeds verwachte stijging van de kosten voor de waterschappen tot uiting. Deze stijging wordt verklaard door de effecten van eerdere genomen bestuurlijke besluiten. Het investeren in de uitvoeringsorganisatie Aqualysis ligt hieraan ten grondslag.

De verhoogde afschrijvingen op onder andere nieuwe zuurkasten, een nieuw LIMS en een toename van chemische analyseapparatuur veroorzaken kapitaallasten. Toenemende IT beheers- en veiligheidskosten eisen een toenemende bijdrage. De verkregen bijdrage vanuit het programma NRS valt vanaf 2025 grotendeels weg. Dit project droeg afgelopen jaren bij aan de dekking van de algemene kosten van Aqualysis.

Door de structurele verandering van de (vaste) kostenopbouw kan worden gesteld dat er sprake is van een trendbreuk in het vergelijk van de puntprijs in een tijdsreeks. In 2023 is dit effect van de structurele verandering van de (vaste) kostenopbouw nog niet zichtbaar. Dit komt doordat de gerealiseerde puntprijs door met name de hoge productie in 2023 lager is dan begroot. Vanaf 2024 ligt de puntprijs naar verwachting boven de € 2. De begrote prijs voor een productiepunt 2025 wordt geraamd op € 2,78 (2024: € 2,51). Hierbij wordt opgemerkt dat de puntprijs daalt zodra meer productie wordt aangeleverd dan begroot.

Figuur 1 Ontwikkeling puntprijs (excl. Innovatie)

6.2 Financiële kengetallen

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV) staat voorgeschreven dat een gemeenschappelijk regeling een basisset van vijf kengetallen moet opnemen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kader stellende rol van het bestuur. In tabel 4 zijn de kengetallen weergegeven, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen. Een toelichting wordt bij de kengetallen weergegeven.

Tabel 4 Financiële kengetallen

Aqualysis kengetallen					
Kengetallen	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2024	2025	2026	2027	2028
	%	%	%	%	%
1a Netto schuldquote	61%	62%	58%	62%	58%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	61%	62%	58%	62%	58%
2 Solvabiliteitsratio	2%	2%	2%	2%	2%
3 Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4 Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0
5 Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting kengetallen

- 1a Netto schuldquote** 61% 62% 58% 62% 58%
 Het kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het percentage voor 2024 t/m 2027 bevindt zich voor Aqualysis in de categorie gezond.
 Signaleringswaarde GTK 2020: <90% = gezond 90-130% = neutraal >130% is risicovol
- 1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen** 61% 62% 58% 62% 58%
 Het kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten (inclusief doorlenen van gelden) ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het percentage voor 2024 t/m 2027 bevindt zich voor Aqualysis in de categorie gezond.
 Signaleringswaarde GTK 2020: <90% = gezond 90-130% = neutraal >130% is risicovol
- 2 Solvabiliteitsratio** 2% 2% 2% 2% 2%
 Met de solvabiliteit wordt duidelijk of de organisatie op de lange termijn haar schulden kan aflossen. Aqualysis heeft een beperkt eigen vermogen waardoor de solvabiliteit doorgaans lager is dan de signaleringswaarde zoals hieronder is weergegeven. Daarnaast dekken de 5 waterschappen die eigenaar van Aqualysis zijn eventuele tekorten af.
 Signaleringswaarde GTK 2020: >50% = gezond 20-50% = neutraal <20% is risicovol
- 3 Grondexploitatie** n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t.
 De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee.
 Aqualysis exploiteert geen grond daarom is dit kengetal niet van toepassing.
 Signaleringswaarde GTK 2020: <20% = gezond 20-35% = neutraal >35% is risicovol
- 4 Structurele exploitatieruimte** 0% 0% 0% 0% 0%
 Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Het percentage voor 2024 t/m 2027 bevindt zich voor Aqualysis in de categorie neutraal.
 Signaleringswaarde GTK 2020: >0% = gezond 0% = neutraal <0% is risicovol
- 5 Belastingcapaciteit** n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t.
 Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Aqualysis heft geen belasting daarom is dit kengetal niet van toepassing.
 Signaleringswaarde GTK 2020: <95% = gezond 95-105% = neutraal >105% is risicovol

7. Programmabegroting 2025: Laboratorium Activiteiten

Tabel 5 Begroting programma Laboratorium Activiteiten

	Note	Begroting 2025 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Lasten				
Rente en afschrijvingen (kapitaalslasten)				
Rentelasten	1	223.000	198.000	68.368
Afschrijvingen	2	1.084.000	837.000	579.647
Totaal Rente en Afschrijvingen		1.307.000	1.035.000	648.015
Personeelslasten				
Salariskosten	3	5.300.000	4.837.000	3.955.770
Sociale premies	4	1.482.000	1.375.000	1.083.773
Overige personeelskosten	5	357.000	316.000	376.084
Personeel van derden	6	863.000	1.077.000	1.448.718
Totaal Personeelslasten		8.002.000	7.605.000	6.864.346
Goederen en Diensten				
Duurzame gebruiksgoederen	7	95.000	95.000	86.210
Overige gebruiks en verbruikgoederen	8	918.000	889.000	960.602
Energielasten	9	365.000	377.000	225.426
Huren en rechten	10	753.000	495.000	292.732
Leasebetalingen en operational lease	11	25.000	33.000	49.180
Verzekeringen	12	35.000	33.000	30.815
Belastingen	13	35.000	34.000	49.791
Onderhoud door derden	14	374.000	356.000	249.003
Uitbesteed laboratoriumwerk	15	905.000	525.000	786.727
Overige diensten van derden	16	688.000	743.000	771.277
Totaal Goederen en Diensten		4.193.000	3.580.000	3.501.762
Voorzieningen en onvoorzien				
Onvoorzien	17	150.000	200.000	0
Totaal Voorzieningen en Onvoorzien		150.000	200.000	0
Totaal lasten		13.652.000	12.420.000	11.014.123
Baten				
Geleverde Goederen en Diensten				
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	18	11.693.000	9.971.000	8.080.658
Bijdrage deelnemers (op rekening)	19	1.062.000	1.777.000	1.677.537
Omzet derden	20	797.000	672.000	525.953
Personeelsbaten	21	0	0	108.055
Financiële baten	22	100.000	0	148.919
Totaal Geleverde Goederen en Diensten		13.652.000	12.420.000	10.541.123
Resultaat voor mutaties in Reserves		0	0	-473.000
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoegingen aan bestemmingsreserve		0	0	0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		0	0	-473.000
Totaal toevoegingen en onttrekkingen		0	0	-473.000
Resultaat na mutaties in Reserves		0	0	0

7.1 Toelichting op de programmabegroting

De begroting voor 2025 is gebaseerd op een reguliere kostenbegroting passend bij de opgegeven productieaantallen door opdrachtgevers. Daarnaast is de kadernota 2025, bestuurlijk vastgesteld op 29 februari 2024, richtinggevend geweest voor de programmabegroting.

Een toelichting op de kostencategorieën kan als volgt worden weergegeven. De nummers verwijzen naar de regels in de programmabegroting (tabel 5).

- 1/2** De kapitaalslasten zijn afgestemd op basis van de aanwezige activa, de nieuwe investeringen uit 2023 en de begrote investeringen uit 2024. Met name de realisatie van een nieuw LIMS veroorzaken een verhoging van de kapitaalslasten van € 240.000. Het aangaan van een nieuwe financiering zorgt daarnaast voor een verhoging van de kapitaallasten. De som van de kapitaallasten in 2025 ligt circa € 272.000 hoger dan de begrote kosten in 2024 (2025: € 1.307.000 en 2024: € 1.035.000).
- 3/4** Het totaal van de salariskosten en sociale premies in de begroting 2025 ligt € 570.000 hoger dan de vastgestelde programmabegroting 2024. Dit wordt veroorzaakt door:
- Cao-verhoging en aanpassingen € 490.000
  - Uitbreiding formatie toename meetvraag (1,0 fte) € 85.000
- De begrote formatie stijgt met 1 fte van 69 naar 70 fte.
- 5** De overige personeelskosten zijn in lijn met de te verwachten uitgaven gebracht. De overige personeelskosten bestaan voornamelijk uit kosten voor ontwikkeling & opleiding. De stijging van € 41.000 wordt veroorzaakt door uitgaven voor werving & selectie en binden/boeien programma als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.
- 6** Personeel van derden betreft inzet van flexibel personeel. In totaal nemen de kosten van personeel van derden met € 215.000 af. De daling is een gevolg van de afbouw van het programma NRS. In totaal nemen de kosten personeel van derden i.v.m. afschaling programma NRS af met € 442.000 ten opzichte van begroot 2024. Daarnaast stijgen de kosten personeel van derden met € 229.000 als gevolg van de doorontwikkeling ICT en inzet voor hydrobiologie. Mocht de werkelijke productie daarnaast significant hoger gaan liggen dan de begrote meetvraag dan stijgen deze uitgaven.
- 7/8** De kosten voor ingekochte goederen en diensten stijgen voornamelijk als gevolg van de inflatie. Onderstaand worden de bijzonderheden ten opzichte van de begroting 2025 die een andere oorzaak dan de reguliere prijsstijgingen kennen toegelicht.
- 9** De kosten voor energie zijn op basis van de bestaande contracten en het huidige verbruik ingeschat. Hierbij is voor zover mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De tarieven zijn in verband met de ontwikkelingen op de energiemarkt gestabiliseerd en liggen naar waarschijnlijkheid iets onder de begrote tarieven 2024. Aqualysis beweegt mee met de raamcontracten van de waterschappen. Voor 2025 staan de tarieven nog niet vast. Op basis van de vooruitzichten voor 2025 is een inschatting gemaakt en is rekening gehouden met een daling in de kosten van € 8.000.
- 10** De kosten huren en rechten stijgen als gevolg van een presentatie wijziging met € 230.000. De IT-licenties zijn in de begroting 2025 gepresenteerd onder huren en rechten en niet meer onder overige diensten van derden.
- 11** Leasebetalingen en operational lease heeft voornamelijk betrekking op de kosten van vervoermiddelen. De daling is een direct gevolg van de afbouw van het programma NRS. In totaal nemen de kosten leasebetalingen en operational lease af met € 8.000 ten opzichte van begroot 2024.
- 15** Ten behoeve van externe uitgevoerde onderzoeken, veelal veroorzaakt door het feit dat het laboratorium niet is uitgerust voor alle gevraagde -specialistische- onderzoeken, wordt een bedrag voor 2025 geraamd van € 440.000. Mocht hiervoor meer gelden benodigd zijn dan stijgen navenant ook de inkomsten voor Aqualysis, vermeld onder begrotingspunt 20 "bijdrage deelnemers (op rekening)". In totaal stijgt deze post met € 170.000 ten opzichte van de begroting 2024. Daarnaast nemen als gevolg van de meetvraag met name voor de afdeling hydrobiologie de kosten van het uitbesteed werk met € 195.000 toe.
- 16** De kosten voor overige diensten van derden nemen af met € 55.000. Dit komt door de wijziging in presentie van licenties van € 230.000 zoals ook toegelicht bij punt 10. In verband met de doorontwikkeling ICT wordt een toename in de kosten van € 150.000 verwacht. Daarnaast worden er € 125.000 minder organisatie kosten doorbelast dan in 2024 voor het programma NRS.

- 17** Aqualysis heeft in de reguliere begroting een bedrag voor onvoorziene kosten van € 150.000 opgenomen. Het is tevens een begrotingspost waarmee risico's, beschreven in de risicoparagraaf, kunnen worden gefinancierd. Dit is een daling van € 50.000 ten opzichte van de begroting 2024 en wordt veroorzaakt doordat voor het programma NRS geen bedrag voor onvoorzien meer is opgenomen. In 2024 bedroeg de post onvoorzien voor het programma NRS € 50.000.
- 18** Het productieniveau over 2025 is vastgesteld op afgerond 4,1 miljoen productiepunten (het betreft het aandeel voor de waterschappen). Mocht de klantvraag zich positief of negatief ontwikkelen, dan ontstaat er mogelijk een mutatie op deze begrotingspost. Aanvullend kan Aqualysis, in overleg met haar opdrachtgevers, overwegen een extra voorschot factuur uit te reiken.
- 19** De bijdrage deelnemers (op rekening) daalt ten opzichte van 2024 met € 715.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de opbrengsten voor het programma NRS met € 795.000 afnemen (van € 1,3 miljoen naar € 0,5 miljoen).
- 20** Aqualysis realiseert productie voor derden. Dit zijn klanten welke niet de opdrachtgevers vanuit de deelnemende waterschappen betreffen. Vanuit ervaringscijfers is de omzet ingeschat. De omzet is € 125.000 hoger vastgesteld. Deze omzetsijting komt deels door productiestijging en deels door prijsstijging.
- 21** De financiële baten zijn in 2025 € 100.000 hoger dan begroot in 2024. Dit komt door de renteopbrengst over de uitstaande banktegoeden.

8. Kostentoe rekening en de bijdrageregeling

De kosten van de dienstverlening van Aqualysis worden doorberekend aan de opdrachtgevers

Aqualysis kent vier type afrekeningen. Deze vier afrekeningsmethodes worden hiermee toegelicht. In bijlage 1 is een financiële uitwerking opgenomen van de kostentoe rekening aan elk deelnemend waterschap.

Afrekenen van de reguliere laboratorium productie

Elk deelnemend waterschap draagt een percentage van de laboratorium programmakosten bij. Het percentage aan kosten dat een individueel waterschap bijdraagt is afhankelijk van het relatieve aandeel in de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar.

In de bijdrageverordening van Aqualysis is opgenomen dat de definitieve bijdrage wordt bepaald op basis van nacalculatie van werkelijke verrichtingen, uitgedrukt in productiepunten. Gedurende het jaar dragen de deelnemende waterschappen op basis van een voorschot bij aan de operationele kosten.

Afrekenen van uitbesteed werk

Onderzoeken naar de waterkwaliteit welke door Aqualysis worden uitbesteed aan andere laboratoria worden doorberekend aan het desbetreffende waterschap. Aqualysis heeft voor 2025 begroot dat de kosten voor dergelijke onderzoeken ongeveer € 440.000 bedragen. De externe kosten van uitbesteding worden aan de desbetreffende opdrachtgever gefactureerd.

Afrekenen van het innovatiebudget

In tegenstelling tot de reguliere bijdrageregeling, welke gebaseerd is op een productieaandeel, wordt het innovatiebudget door een gelijke bijdrage per waterschap gevormd.

Door samenspraak heeft elk waterschap invloed op het innovatieprogramma en zicht op de (collectieve) uitgaven. Het geeft de mogelijkheid te sturen. De bijdrage per waterschap aan het innovatieprogramma over 2025 bedraagt op voorschotbasis € 40.000. De definitieve afrekening vindt plaats na het vaststellen van de jaarrekening.

Afrekenen van het programma NRS

Aqualysis voert op verzoek van haar opdrachtgevers het programma NRS zoals dat is vastgelegd in een UvW Bestuursvereenkomst (feb 2021). Dit project omhelst het periodiek bemonsteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland voor allerlei zaken betreffende de volksgezondheid. Dit project wordt door Aqualysis op verzoek van de waterschappen uitgevoerd, conform de uitgangspunten vastgelegd in de bestuursovereenkomst.

De kosten voor bemonstering door Aqualysis worden conform het landelijk vastgestelde tarief van € 125 (excl. btw) per monster bij de opdrachtgever in rekening gebracht. Eenzelfde bedrag kan het waterschap conform het contract declareren bij het ministerie van VWS. Hiermee wordt in een volledige ontzorging voor het waterschap met een kostenneutrale uitvoering voorzien. In de jaarstukken van Aqualysis worden de resultaten verantwoord. Voor 2025 is in de begroting gerekend met het vastgestelde tarief uit 2024 van € 125. In de meerjarenraming is dit tarief van € 125 geïndexeerd. Tevens is er in de meerjarenraming van uitgegaan dat het programma NRS gedurende deze periode op dezelfde wijze als 2025 wordt gecontinueerd.

9. Wettelijke paragrafen

Algemeen

Overeenkomstig het waterschapsbesluit artikel 4.11 zijn in de programmabegroting 2025 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn. Met een toelichting vanuit deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

Voor de ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar wordt verwezen naar 'Hoofdstuk 4 Operationele doelen in 2025'.

Uitgangspunten en normen

In de programmabegroting 2025 wordt ook de meerjarenraming 2026-2028 in beeld gebracht. De uitgangspunten in de opgenomen meerjarenraming zijn onveranderd. De uitvoeringsinformatie (art 4.69 Waterschapsbesluit), is opgenomen in de programmabegroting.

Uitgangspunten vermeld in de kadernota 2025, welke op 29 februari 2024 door het Aqualysis bestuur is vastgesteld, zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting. In het algemeen is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 3,8% op desbetreffende kostencategorieën (2023: 4,0%). Gezien de huidige nog altijd hoge inflatie is het inflatiepercentage zeer onzeker. Inzichten uit de jaarrekening 2023 zijn verwerkt in de kostenontwikkeling van goederen en diensten.

De personeelslasten zijn gebaseerd op de actuele bezetting plus vacatures. De cao is nog niet bekend. Er is een verwachte salarisontwikkeling van 5,8% conform de inflatieverwachting (2024: 4,0%) meegenomen.

Het hydrobiologisch werk wordt deels zelf uitgevoerd en deels uitbesteed. Een hogere vraag voor hydrobiologie leidt direct tot hogere kosten van uitbesteding. In 2025 is dat duidelijk de situatie. Voor het te realiseren eigen werk is op basis van ervaring en rekening houdend met de benodigde capaciteit voor accreditatie en kennisontwikkeling.

Voor de nieuw aan te trekken financieringen is als uitgangspunt gehanteerd dat de rente stijgt naar 4,0%. Voor 2024 was in de begroting nog gerekend met een rentepercentage van 3,0%.

Incidentele baten en lasten

In de programmabegroting 2025 zijn geen incidentele baten en lasten voorzien.

In tabel 6 wordt een overzicht van de incidentele baten en lasten weergegeven. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben en betreffen posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden.

Tabel 6 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten Aqualysis				
Kostensoorten	Begroting	Raming	Raming	Raming
	2025	2026	2027	2028
	%	%	%	%
Incidentele lasten	0	0	0	0
Incidentele baten	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0

Onttrekking aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Aqualysis verwacht voor 2025 geen bestemmingsreserve aan te wenden of te vormen en in de voorzieningen worden geen mutaties verwacht.

Waterschapsbelasting

Aqualysis int geen belastingen en daarom is deze paragraaf niet van toepassing.

Weerstandsvermogen en risicoprofilering

Aqualysis kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling Aqualysis aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's. In hoofdstuk 10 Risicomanagement van deze programmabegroting wordt een weergave gegeven van de mogelijke risico's. Aanvullend heeft Aqualysis door middel van een

eigen kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er risico's zijn. Een kostenpost onvoorzien van € 250.000 is afgelopen jaren consequent in de begroting opgenomen.

De meest recente verwachtingswaarde van de in beeld gebrachte risico's weergegeven in de jaarrekening 2022 bedraagt € 408.750.

Enkele gesignaleerde risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium Aqualysis niet is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. Aqualysis heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïncubatieerd. Verwacht mag worden dat onderzoek naar vreemde stoffen een ontwikkeling doormaakt. Financieel heeft deze toename van productie voor Aqualysis geen invloed. De verrekenafpraak geeft aan dat de desbetreffende opdrachtgever de kostenfactuur betaalt. Hiermee is het risico van niet begrote uitgaven verlegd naar het waterschap.
- In de kwantitatieve risicoanalyse wordt stilgestaan bij de belangrijke risico's en de mitigerende maatregelen. Uit deze risicoprofielering blijkt een post voor onvoorzien (€ 150.000) afdoende.

Financiering

Verwacht wordt dat aflossing en investeringen in 2025 niet binnen de jaarlijkse exploitatie cashflow kunnen worden opgevangen. Aqualysis verwacht in 2025 circa € 2,0 miljoen externe financiering aan te trekken.

Verbonden partijen

Aqualysis kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

Bedrijfsvoering

In de hoofdstukken 2 en 4 is uitvoerige informatie opgenomen over de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Kapitaalgoederen

Aqualysis is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie. Verwacht wordt dat ook in 2025 conform het investeringsprogramma een aantal duurzame laboratoriuminstrumenten vervangen wordt. Om tijdig financiële middelen beschikbaar te krijgen wordt nu aangegeven dat in de komende planperiode 2025-2026 (twee jaar) totaal circa € 4,2 miljoen investeringsruimte benodigd zal zijn. In tabel 7 wordt een detaillering gegeven.

Conform de verordeningen van Aqualysis wordt hiermee opgave gedaan van te verwachten investeringen. Hierbij wordt opgemerkt dat een vervanging van een laboratoriuminstrument veelal betekent dat een project wordt gestart waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. Afhankelijk van het project-startmoment vindt de investering in 2025 en/of 2026 plaats. Ook kunnen goedgekeurde investeringsprojecten uit voorgaande programmajaren overlopen naar 2025. In overzichtstabel 7 wordt ook een uitgave van € 200.000 benoemd voor overige vervangingsinvesteringen welke nog niet vermeld zijn in tabel 7. Deze post kan na bestuurlijke besluitvorming ingezet worden voor investeringen die op basis van maatschappelijke ontwikkelingen noodzakelijk zijn of investeringen die versneld noodzakelijk zijn.

Tabel 7 Begrote investeringen in de jaren 2025 en 2026

Investerings	Team	2025 €	2026 €	N/V €
Apparatuur				
GC-MSMS	Chemie	300.000		V
LC - MS	Chemie	430.000		V
LC - MS-QTOF Screening	Chemie		550.000	V
C/N analyzer	Chemie			V
Intelligente peilstok/software waterbodem	Chemie	20.000		N
Nutrienten analyzer	Chemie			V
Analyserobot	Chemie		72.600	V
Diverse apparatuur / installaties / software	Chemie		100.000	V
Diverse apparatuur / installaties / software	Monsterneming		50.000	V
Microscoop (binoc)	Biologie	25.000		V
Vervanging onderverlichting 4 binocs	Biologie	10.000		V
Diverse apparatuur / installaties / software	Biologie		50.000	N
eDNA apparatuur	Biologie	50.000		N
Omkeermicroscoop	Biologie		45.000	V
		835.000	867.600	
Services (gebouw/labtechniek/transport/ICT)				
Gebouw: uitbreiding laadinfrastructuur	Services/ Gebouwenbeheer	38.000	20.000	N
Gebouw: aanpassen elektrische installatie	Services/ Gebouwenbeheer			V
Gebouw: vervangen Stoomgeneratoren	Services/ Gebouwenbeheer	25.000		V
Gebouw: aanpassingen lab- ruimten (algemeen)	Services/ Gebouwenbeheer	25.000	50.000	V
Gebouw: vervanging inventaris en meubilair	Services/ Gebouwenbeheer	18.000	19.000	V
Gebouw: vervanging laboratorium meubilair	Services/ Gebouwenbeheer	30.000	33.000	V
Gebouw: eDNA 3 fysiek gescheiden ruimten	Services/ Gebouwenbeheer		300.000	N
Gebouw: huisvestingsconcepten	Services/ Gebouwenbeheer		200.000	N
Gebouw: buitenschilderwerk	Services/ Gebouwenbeheer	40.000		V
Gebouw: waterontharders aanpassen	Services/ Installaties	40.000		V
Gebouw: vervanging lab- technische install.	Services/ Installaties	44.000	45.000	V
Gebouw: vloer oudbouw	Services/ Gebouwenbeheer		90.000	V
Gebouw: vervanging splitsystemen	Services/ Installaties	20.000		V
		280.000	757.000	
Transport: Monsternemingsboot	Services/ monstername	25.000		V
ICT: Digitalisering van de bedrijfsvoering	Services/ ICT	105.000	100.000	V/N
ICT: Lab Inform Man Systeem (LIMS) uitbreiding	Services/ ICT	365.000		V/N
ICT: Doorontwikkeling ICT / Digitale transformatie	Services/ ICT	150.000	280.000	N
		645.000	380.000	
Overige investeringen	Continuïteit en wendbaarheid	200.000	200.000	V/N
V: vervangingsinvestering	Jaarlaag	1.960.000	2.204.600	
N: nieuwe aanschaf tbv ontwikkeling	Totaal twee jaren (2025-2026)		4.164.600	

EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van Aqualysis elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen.

Het EMU-saldo wordt beïnvloed door het investerings- en afschrijvingsniveau van Aqualysis. Deze bedraagt in 2025 door vervangingen en vernieuwingen circa € 2,0 miljoen. De afschrijvingen bedragen in de begroting circa € 1,1 miljoen. Het EMU-saldo voor 2025 bedraagt daarmee negatief circa € 0,9 miljoen.

10. Risicomanagement

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste en gesignaleerde risico's in beeld gebracht. Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op Aqualysis af. In dit hoofdstuk wordt een uiteenzetting gegeven van mogelijke risico's, de wijze waarop individuele risico's tegemoet worden getreden (risico respons) en van de impact van de risico's op de resultaten en/of financiële positie.

Bij de uitwerking is onderscheid gemaakt in risico's met betrekking tot de volgende aspecten:

- Bestuurlijke aspecten: de risico's hangen samen met bestuurlijke besluiten;
- Organisatorische aspecten: de risico's zijn direct gerelateerd aan de organisatie en bedrijfsvoering;
- Personele aspecten: de risico's hangen samen met de personele bezetting.

10.1 Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten

Risico: bestuurlijke verandering: consequenties koers

Om het bestuur van Aqualysis te vormen, wijzen de colleges ieder, uit hun midden, een lid van het bestuur aan. Door bestuurlijke wijzigingen bij de waterschappen, kan ook het bestuur van Aqualysis te maken krijgen met wijzigingen van bestuursleden. Het bestuur geeft de strategische richting aan de gemeenschappelijke regeling Aqualysis. Opgemerkt wordt dat Aqualysis een kapitaalintensief onderzoeksbedrijf is, waarbij veel kapitaal langdurig is geïnvesteerd. Het bestuur geeft bij (nieuwe) strategische keuzes daarmee richting aan de doorontwikkeling van Aqualysis welke een langere periode bestrijkt. Een maatregel om dit risico te beheersen is bestuursleden goed informeren over effecten van wijzigingen in strategie zodat verantwoorde keuzes worden gemaakt. Een zorgvuldig besluitvormingsproces is belangrijk.

Risico: vijf waterschappen op één lijn

De gemeenschappelijke regeling Aqualysis is in gezamenlijk eigendom van vijf waterschappen. Voor strategische veranderingen is het belangrijk dat de vijf eigenaren zichzelf herkennen en gezamenlijk (blijven) staan voor de uiteindelijke keuzes. Een gezamenlijke visie op de toekomst is belangrijk, niet slechts voor mogelijk grote investeringen die Aqualysis wenst te plegen. Investeringen zonder gezamenlijke visie vormen een groot organisatierisico. Als maatregel vinden periodieke werksessies ter toetsing en herijking van de integrale strategie plaats. Hiermee ontstaat (ook) inzicht in wat de markt kan bieden en daarnaast een uitwerking van een nauwe samenwerking van de markt en Aqualysis geeft essentiële informatie voor deze keuzes ten aanzien van toekomstige organisatie-inrichting.

10.2 Risico's m.b.t. organisatorische aspecten

Risico: nieuwe ontwikkelingen vergen meer

Op het gebied van wateronderzoek gaan nieuwe technologische en overige ontwikkelingen snel. Bijvoorbeeld op het gebied van:

- Wijzigingen in werkmethodes, werkpakket en werklust. Mede dankzij beleidsontwikkelingen in het waterbeheer, zoals KRW, verandert de behoefte aan laboratoriumondersteuning. Als maatregel op het risico in trendbreuk is er frequent contact en overleg met waterbeheerders (de klant).
- Verbreding van het analysepakket. De accenten in het laboratoriumonderzoek worden verlegd naar andere stoffen. De verwachting is met name dat onderzoek naar vreemde stoffen en verdergaande geïntegreerde onderzoeken zich verder gaan ontwikkelen. Risico bestaat dat Aqualysis niet klaar is voor deze ontwikkeling. Aqualysis bereidt zich voor door deze ontwikkelingen te volgen met de inzet van een innovatiemanager en door samenwerking met waterschappen, andere kennisinstellingen en overheidslaboratoria. Aqualysis heeft strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
- De dagelijkse operationele werking van een laboratorium is afhankelijk van de werking van een Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS). Mocht onverhoopt het LIMS uitvallen dan zal, na het aanspreken van de algemene post 'onvoor-zien', een beroep worden gedaan op de buffers van de waterschappen.
- Met uitbreiding van de analysemogelijkheden neemt de complexiteit van de benodigde techniek en technologie toe. Dit betekent dat de vereiste professionaliteit toeneemt (opleidingsniveau) en de behoefte aan voldoende financieel draagvlak voor benodigde professionaliteit en de aanschaf van vaak kapitaalintensieve apparatuur. Aqualysis neemt als maatregel het investeren in medewerkers en technologie.

Risico: productiedaling en/of stijging en de gevolgen hiervan in huisvesting

Aqualysis is bij aanvang in 2014 bedrijfsmatig ingericht voor circa 4 miljoen productiepunten. Indien de organisatie geconfronteerd wordt met een omvangrijke productiedaling en/of productiestijging dan heeft dat effect voor de personeelsomvang als ook voor de bedrijfsmiddelen, met name het gebouw waar Aqualysis is gevestigd. Bij duurzame verandering is herschikking van de organisatie en haar huisvesting noodzakelijk. Door professioneel leiderschap en adequaat inspelen op een eventuele duurzame wijziging in de

klantvraag is aanpassing van de bedrijfsinrichting te realiseren. Aqualysis neemt als maatregel in 2024 onderzoek te doen naar mogelijke huisvestingconsequenties en huisvestingsconcepten. Mogelijke financiële effecten zijn nu nog niet in te schatten, het wacht op de uitkomst van het onderzoek. Aqualysis verwacht dat zij in 2026 (en latere jaren) te maken krijgt met investeringen in huisvesting.

Risico: productiestijging en de gevolgen hiervan voor de productie (NIEUW)

Aqualysis constateert een toenemende onvoorspelbaarheid en fluctuaties van haar productie als gevolg van een veranderende wereld. Waar in het verleden de productie bestond uit voorspelbare en relatief makkelijk in te plannen analyses merkt Aqualysis dat de wereld om haar heen blijvend is veranderd. Diverse maatschappelijke ontwikkelingen dwingen om dynamisch te kunnen schakelen en wendbaar te zijn. De analyses van Aqualysis bestaan meer en meer uit projecten, ad hoc- en seizoensgebonden werk. Dit zorgt voor een piekbelasting in de productie. Bovendien ziet Aqualysis de complexiteit van diverse analyses toenemen. Daarnaast is Aqualysis een relatief kleine organisatie waarbij kennis en inzet van personeel schaars is. Het risico bestaat dat er zich omstandigheden voordoen die leiden tot onvoorziene complexiteit en/of toename in de meetvraag en analyses die een direct appèl doen op de personeelsbezetting waarbij met de huidige begrote formatie niet in kan worden voorzien.

Risico: accreditatiebehoud

Aqualysis werkt met de hoogst mogelijke gekwalificeerde werkprocessen. Aqualysis heeft haar werkprocessen integraal geaccrediteerd en jaarlijks vindt toetsing door de Raad van Accreditatie (RvA) plaats. Deze hoge kwaliteitsnorm is nodig voor de waterschappen voor het geval zij met juridische geschillen worden geconfronteerd. Het risico bestaat dat werkprocessen niet volgens de kwaliteitsprotocollen verlopen. Het risico is te mitigeren doordat Aqualysis ervaring heeft met procesveranderingen en indien nodig schakelt zij hierbij de RvA in.

Risico: tevredenheid opdrachtgevers

Aqualysis is deze jaren bezig te transformeren naar een klantgerichte en (een meer) data-gedreven organisatie. Bij veranderingen ontstaat mogelijk een daling van tevredenheid van de opdrachtgevers. Aqualysis is in een dergelijke fase mogelijk intern gefocust en kan daarbij het klantbelang deels uit het oog verliezen. Een onwenselijke situatie maar gerealiseerde reorganisaties tonen aan dat dit mogelijk ontstaat. Door frequent contact met de klant, de werkvloer van de opdrachtgever en door de introductie van het begrip vraagarticulatie, waarbij kennisuitwisseling centraal staat, wordt verwacht dat het risico beheersbaar is. Een maatregel die Aqualysis heeft genomen is een investering in personeel klantenservice en communicatie (kwantitatief en kwalitatief).

Risico: management- en bedrijfscultuur

Belangrijke succesfactor voor de bedrijfsvoering is de management- en bedrijfscultuur. Aqualysis heeft behoefte aan een heldere organisatiestructuur, waarbij een efficiënte bedrijfsvoering wordt gerealiseerd. De bedrijfscultuur dient daarbij klantgericht te zijn en kwaliteit dient centraal te staan in handelen en denken. In 2025 ontwikkelen we verder op het gebied van management (leiderschap) en personeel. Een maatregel welke inmiddels is genomen is het doorvoeren van een verbeterde en duidelijke organisatiestructuur (vanaf 2023).

Risico: algemene prijsindex en rentepercentages zijn ingeschat

De algemene prijsindex is voor programmajaar 2025 ingeschat op 3,8%. De algemene prijsindex voor 2025 is onzeker en Aqualysis loopt hiermee het risico dat de gehanteerde prijsindex voor haar kostenontwikkeling in de realisatie te laag is. Ook het gehanteerde rentepercentage van 4,0% is ingeschat. Het risico bestaat dat de rente verder gaat stijgen.

Risico: fraude

Aqualysis loopt frauderisico's waarbij bewust waarden onttrokken worden aan de organisatie of bewust onjuiste informatie wordt verstrekt. Hiervoor is een frauderisico-analyse opgesteld welke in 2024 verder in de organisatie wordt geïmplementeerd.

10.3 Risico's m.b.t. personele aspecten

Risico: onvoldoende kennis en expertise

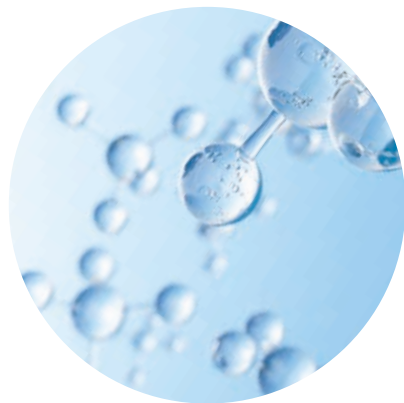
De instroom op de laboratoriumschoon neemt af. Op de arbeidsmarkt is algehele krapte. Het risico bestaat dat Aqualysis niet in staat is de juiste expertise te werven.

Risico: ziekteverzuim

Het ziekteverzuim vormt een risico voor het inzetten van eigen personeel (2023: 5,2%). Dit heeft de nodige aandacht van het management. Het risico bestaat daarmee dat vervanging als gevolg van verzuim niet meer binnen de huidige formatie opgelost kan worden.

Risico: kosten van een nieuw cao en nieuw pensioensysteem zijn moeizaam in te schatten

De huidige cao loopt op 31 december 2024 af. De ontwikkelingen voor 2025 zijn daarmee niet bekend. Aqualysis heeft in haar begroting een lastenstijging nieuwe cao 2025 (incl. stijging werkgeverslasten) van 5,8% gecalculeerd. Ook het huidige pensioensysteem wordt komende jaren omgebouwd. Nieuwe inzichten zijn hierin niet meegenomen en vormen daarmee een risico.

Bijlage 1

Bijdrage per waterschap

Bijlage 1 Bijdrage per waterschap

Bijdrageregeling Programma Laboratoriumactiviteiten

2025			Programma Laboratorium €		Innovatie geld €	Programma NRS €
Laboratorium activiteiten			12.877.000		0	0
Omzet derden			-797.000		0	0
Waterschappen (op rekening)			-587.000		200.000	475.000
Kosten voor waterschappen			11.493.000		200.000	475.000
Verdeling naar waterschappen	productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen	1.080.000	26,2%	3.005.433	20%	40.000	240.350
Vallei en Veluwe	726.000	17,6%	2.020.319	20%	40.000	52.250
Rijn en IJssel	555.000	13,4%	1.544.459	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	677.500	16,4%	1.885.353	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.091.500	26,4%	3.037.436	20%	40.000	182.400
	4.130.000	100,0%	11.493.000	100%	200.000	475.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-475.000
Totale bijdrage door waterschappen			11.493.000		200.000	0

2026			Programma Laboratorium €		Innovatie geld €	Programma NRS €
Laboratorium activiteiten			13.424.325		0	0
Omzet derden			-829.000		0	0
Waterschappen (op rekening)			-611.325		200.000	490.675
Kosten voor waterschappen			11.984.000		200.000	490.675
Verdeling naar waterschappen	productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen	1.080.000	26,2%	3.133.831	20%	40.000	248.285
Vallei en Veluwe	736.000	17,8%	2.135.647	20%	40.000	53.970
Rijn en IJssel	560.000	13,6%	1.624.949	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	662.500	16,0%	1.922.373	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.091.500	26,4%	3.167.200	20%	40.000	188.420
	4.130.000	100,0%	11.984.000	100%	200.000	490.675
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-490.675
Totale bijdrage door waterschappen			11.984.000		200.000	0

2027			Programma Laboratorium €		Innovatie geldens €	Programma NRS €
Laboratorium activiteiten			13.940.114		0	0
Omzet derden			-849.000		0	0
Waterschappen (op rekening)			-625.114		200.000	505.886
Kosten voor waterschappen			12.466.000		200.000	505.886
Verdeling naar waterschappen	productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen	1.080.000	26,3%	3.280.526	20%	40.000	255.976
Vallei en Veluwe	685.000	16,7%	2.080.704	20%	40.000	55.650
Rijn en IJssel	560.000	13,6%	1.701.014	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	662.500	16,1%	2.012.360	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.116.500	27,2%	3.391.396	20%	40.000	194.260
	4.104.000	100,0%	12.466.000	100%	200.000	505.886
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-505.886
Totale bijdrage door waterschappen			12.466.000		200.000	0

2028			Programma Laboratorium €		Innovatie geldens €	Programma NRS €
Laboratorium activiteiten			14.482.432		0	0
Omzet derden			-876.000		0	0
Waterschappen (op rekening)			-644.432		200.000	521.568
Kosten voor waterschappen			12.962.000		200.000	521.568
Verdeling naar waterschappen	productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen	1.080.000	26,5%	3.431.959	20%	40.000	263.918
Vallei en Veluwe	685.000	16,8%	2.176.752	20%	40.000	57.370
Rijn en IJssel	560.000	13,7%	1.779.534	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	662.500	16,2%	2.105.253	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.091.500	26,8%	3.468.503	20%	40.000	200.280
	4.079.000	100,0%	12.962.000	100%	200.000	521.568
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-521.568
Totale bijdrage door waterschappen			12.962.000		200.000	0

